

Finansdepartementet
Postboks 8008 Dep
0030 OSLO

06/6207 - 20

Saksbehandler: Anders N. Kvam
Dir. tf.: 22 93 99 15
Vår referanse: 08/2500
Deres referanse: 06/6207
Arkivkode: 361
Dato: 28.04.2008

UTKAST TIL LOVBESTEMMELSER OM FINANSINSTITUSJONERS NAVNEBRUK - KREDITILSYNETS HØRINGSUTTALELSE

1. Innledning

Finansdepartementets ber i brev 15. februar 2008 om eventuelle merknader til utkast til nye lovbestemmelser om finansinstitusjoners navnebruk. Høringsfrist er satt til 15. mai 2008.

25. april 2007 svarte Kredittilsynet i brev til Finansdepartementet på departementets anmodning om å utarbeide forslag til lovregler som generelt forbyr finansinstitusjoner å bruke sekundære forretningskjennetegn m.v. Departementets utkast til lovregler avviker vesentlig fra Kredittilsynets forslag og tilsynets forslag til lovendringer synes ikke å være vurdert og er således heller ikke kommentert av departementet.

Departementets foreslår et forbud mot at finansinstitusjoner bruker sekundære betegnelser som inneholder ord som "bank" eller "forsikring". Etter forslaget vil det fremdeles være mulighet til bruk av betegnelser, men da som et tillegg til foretaksnavnet. Utkastet er utformet som en ny § 2-4 i finansieringsvirksomhetsloven. I tillegg foreslås det en endring av samme lovs § 2a-6 femte ledd slik at det juridiske foretaksnavnet på morselskapet, konsernenheten eller konsernet skal fremgå i navnet til ethvert foretak som inngår i et finanskonsern når dette er norsk.

2. Kredittilsynets opprinnelige forslag

I Kredittilsynets brev til departementet 25. april 2007 ble det gitt en gjennomgang av gjeldende rett, herunder en gjennomgang av de enkelte bestemmelser i sparebankloven, forretningsbankloven, finansieringsvirksomhetsloven og forsikringsloven. Det ble gitt en oversikt over hvordan navnebruken hadde utviklet seg, med eksempler på uheldig bruk av sekundære kjennetegn. Videre drøftet tilsynet hvilke forhold som begrunner en opprydding i dagens praksis. Dette omfatter medlemskapet i Bankenes sikringsfond, konkurranseforholdene i markedet, taushetspliktbestemmelser og tilsynsmyndighetenes ressursbruk hvis en ikke har klare regler å forholde seg til.

Kredittilsynet fremmet deretter to alternative forslag, der begge forslagene tok sikte på å ivareta intensjonen bak Finansdepartementets henvendelse. Det første forslaget ville medføre et fullstendig forbud mot bruk av sekundære forretningskjennetegn, mens det andre ville gi grunnlag for en opprydding i dagens praksis, men tillate sekundære kjennetegn på visse vilkår. Det ble opplyst at Kredittilsynet hadde en klar preferanse for det andre forslaget.

Kredittilsynets forslag I ville kreve at forretningsbanker og sparebanker kun kan benytte hhv. ordet "bank" og "sparebank" i forbindelse med bankens juridiske navn, samt en presisering av dagens bestemmelse i finansieringsvirksomhetsloven § 2a-6 om at det juridiske foretaksnavnet på morselskapet, konsernenheten eller konsernet skal fremgå i navnet eller av et tillegg til navnet til ethvert foretak som inngår i et finanskonsern når dette er norsk.

Kredittilsynet fremhevet at man ikke kunne se at de ovennevnte forslagene ville være i strid med EU-rettens ikke-diskrimineringsprinsipper, da en i utgangspunktet likebehandler navne- og merkevarebruken for filialer av utenlandske finansinstitusjoner og norske institusjoner, med de unntak som fremgår over. Det er på den annen side usikkert hvor langt ikke-diskrimineringsprinsippet går, og om hvor vidt et forbud vil ramme utenlandske aktører som driver virksomhet i Norge.

Kredittilsynet har ikke noen fullstendig oversikt over hvor store økonomiske konsekvenser et forbud vil ha, men det er på det rene at enkelte foretak vil ha store kostnader til utskifting av reklamemateriell, brevark og lignende og at indirekte kostnader i form av et forbud mot bruk av til dels innarbeidete merkevarenavn er vanskelige å måle og tallfeste. Vesta (Tryg Forsikring) og Fokus (Danske Bank) fremhevet i sine konsesjonssaker den markedsmessige verdien av to godt innarbeidede foretaksnavn. I Vestas tilfelle har verdien av navnet og den såkalte livbøyelogoen blitt dokumentert nærmere i en egen sak for domstolene. Her ble det endog forsøkt å gi et beløpsmessig anslag (150-200 mill. NOK) på verdien av livbøyen. Fra norskeide institusjoner og grupperinger er det fra FNH og Sparebankforeningen blitt påpekt at denne type verdiresonnement har generell gyldighet, ikke bare i forhold til etablerte navn/varemerker, men også med sikte på de fremtidige verdier i forbindelse med varemerkebygging.

Kredittilsynet antok at det kunne fremstå som et uforholdsmessig strengt inngrep dersom finansinstitusjoner ikke under noen omstendigheter skal ha lov til å bruke sekundære forretningskjennetegn mv. Dette ville også innebære et brudd med de generelle prinsipper for bruk av foretaksnavn.

Det sentrale må være at det verken ved bruk eller markedsføring skal være rom for tvil om hvilket foretak som står bak det aktuelle varemerke eller kjennetegn. Kredittilsynet la til grunn at en nærmere oppstramming av finansinstitusjonenes bruk av sekundærkjennetegn i utgangspunktet burde skje i form av pålegg/vilkår i enkeltsaker i kombinasjon med at finansinstitusjon/konsern blir pålagt å utvikle egne retningslinjer for navnebruken. Dette vil også gjøre det lettere å videreføre tidligere vedtak og praksis.

Kredittilsynet fremmet etter dette et alternativ II med et konkret forslag til lovendring basert på Vesta- og Fokussaken, det vil si at tilknytningen til det juridiske foretaket/foretaksnavnet må fremgå like visuelt og tydelig og i umiddelbar tilknytning til det sekundære forretningskjennetegnet/varemerket/produktkanal mv. på alle brevark, kontrakts- og markedsføringsmateriale og i alle andre sammenhenger hvor en benytter de sekundære varemerkene – herunder annonser, TV- og radioreklame. Etter forslaget skulle Kredittilsynet gis fullmakt til å godkjenne retningslinjene for finansinstitusjonenes bruk av sekundærkjennetegn og varemerker.

Kredittilsynet la til grunn at begge forslagene ville stramme inn finansinstitusjonenes bruk av sekundære forretningskjennetegn og varemerker og at innstrammingen ville gjøre det lettere for

Kredittilsynet å følge opp ulike aktørers bruk av sekundære forretningskjennetegn og varemerker, slik at det ikke skulle være rom for tvil om hvilket foretak som står bak det aktuelle varemerke eller kjennetegn.

3. Finansdepartementets forslag

Det forslaget til lovendring som nå er sendt ut fra departementet er mer omfattende enn begge forslagene til Kredittilsynet. Forbudet mot bruk av sekundære betegnelser som inneholder "bank" eller "forsikring" er etter Kredittilsynets syn en svært klar og entydig bestemmelse. Fra tilsynets ståsted kunne det derfor anføres at dette vil være en fordel, da bestemmelsen vil være enkel å praktisere. Forslaget vil imidlertid medføre store endringer i navnebruken for mange institusjoner. Noen eksempler:

- Terra Sparebank Indre Sogn markedsføres blant annet under navnet Terra Sparebank Sogndal, banken må etter endringen alltid bruke Terra Sparebank Indre Sogn og da eventuelt med tillegget "Sogndal".
- Sparebanken Pluss markedsføres under navnet +Bank, her kan heller ikke +Bank brukes som et tillegg til navnet Sparebanken Pluss
- Sparebank1 – SR Bank markedsføres under navnet SR-Bank, her vil heller ikke tillegget kunne brukes fordi det inneholder ordet "bank"
- Sparebanken Øst har en internett "bank" med navnet DinBank.no, denne må nå markedsføres under bankens eget navn, eventuelt med et tillegg som ikke inneholder ordet bank.
- DnB NOR Bank ASA markedsfører en avdeling i banken som "Postbanken". Dette vil bli forbudt, da banken nå alltid må benytte DnB NOR Bank ASA, eventuelt med et tillegg.
- Den danske Bank A/S' filial i Norge markedsføres under navnet Fokus Bank, etter endringen vil filialen bli hetende Den danske Bank A/S NUF og da eventuelt med tillegget "Fokus".

Mange godt innarbeidede sekundære kjennetegn blir etter dette ikke lenger mulig å benytte. For mange institusjoner vil forslaget derfor medføre store engangskostnader og kostnader med å innarbeide nye merkenavn.

Forslaget vil etter Kredittilsynets syn bety en innstramming i norske finansinstitusjoners navnebruk som går lenger enn det som må ansees påkrevd fra et forbrukerhensyn og vil påføre norske finansinstitusjoner unødige kostnader og ulemper i sin kontakt med kunder som har et tilvendt forhold til en finansinstitusjon. Det vil være en særbestemmelse for norsk finansnæring som både avviker fra det som er vanlig for andre næringer og fra det en finner i andre land. En må påregne en diskusjon om saken både i forhold til de norske bransjeorganisasjonene og med myndigheter i andre land. En kan heller ikke utelukke rettslige konflikter i EØS-systemet. Dette vil ta bort oppmerksomheten fra det samspill myndigheter og næring nå bør ha for å utvikle næringen videre. Kredittilsynet foreslo en løsning overfor departementet som vil gi en nødvendig opprydding i navnebruken, men som ikke vil fremstå som et så uforholdsmessig strengt inngrep. Kredittilsynet vil på nytt fremheve at en finner at dette forslaget er et godt alternativ.

Hva gjelder plikten til å opplyse om konserntilknytning, inneholdt Kredittilsynets forslag et utkast til endring av denne for å presisere at det er det juridiske foretaksnavnet på morselskapet, konsernenheten eller konsernet som skal fremgå i navnet eller av et tillegg til navnet til ethvert foretak som inngår i et finanskonsern når dette er norsk. Kredittilsynet fastslo i brevet til departementet at bestemmelsen i utgangspunktet virker godt etter sitt formål, blant annet ved at kundene vet hvilket konsern selskapet de kjøper tjenester og produkter fra er en del av.

Departementet har endret Kredittilsynets utkast slik at alternativet "eller av et tillegg til navnet" er tatt ut. Videre har departementet ikke sett grunn til å innta den presiseringen at det er det juridiske foretaksnavnet som skal fremgå.

Kredittilsynet finner at departementets utkast vil få noen uheldige utslag og at endringen er unødvendig når man nå får en nødvendig opprydding i navnebruk for alle enkeltinstitusjoner.

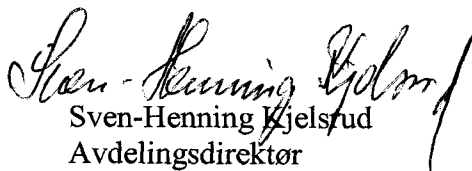
Hvis et konsern har et holdingselskap som morselskap og navnet på dette foretaket ikke inneholder verken ordet "bank" eller "forsikring", vil departementets forslag gi en grei opprydding og klargjøring av konserntilknytning. Hvis morselskapet heter DnB NOR ASA, vil datterselskapene kunne hete: DnB NOR Bank ASA, DnB NOR Livsforsikring ASA, DnB NOR Finans ASA osv.

Hvis et slik konsern i stedet har en bank som morselskap, vil dette kunne få følgende utslag, ved at datterselskapene blir hetende: DnB NOR Bank Livsforsikring ASA og DnB NOR Bank Finans ASA. Hvis konsernet i tillegg har delkonsern, vil en slik navnebruk kunne bli desto mer forvirrende. Kredittilsynet finner at man ved å bruke tilsynets opprinnelige forslag får den nødvendige klargjøring. For DnB NOR konsernet vil da et forsikringsselskap fortsatt kunne hete Vital Forsikring AS, men da alltid med tillegget "En del av DnB NOR-konsernet". Det bør være tilstrekkelig for å rydde opp i navnebruken at konserntilknytningen fremkommer av et tillegg til navnet. For mange konsern vil det kunne være aktuelt å bruke samme navn på alle foretakene i konsernet, men uten tilleggene "bank" og "forsikring". Dette vil ikke bli vanskeliggjort av et slikt regelverk.

Departementets forslag krever som fremhevet en radikal endring av dagens praksis, der mange finansinstitusjoner må endre navn som er godt innarbeidet hos kundene. Forslaget vil gi regler for norsk finansnæring som skiller seg fra andre land og fra andre næringer i Norge. Kredittilsynet mener derfor at forslaget går unødvendig langt. Det forslaget til regelverk som Kredittilsynet utarbeidet i sitt Forslag II i brev 25. april 2007, mener Kredittilsynet gir en bedre løsning og en tilstrekkelig innstramming uten at reglene framstår som uforholdsmessig strenge inngrep.

For Kredittilsynet

Bjørn Skogstad Aamo
Kredittilsynsdirektør

Sven-Henning Kjelsrud
Avdelingsdirektør

Vedlegg:

Kopi av brev 25. april 2007 fra Kredittilsynet til Finansdepartementet